

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРОСТРАХУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Журавка Олена Сергіївна

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Сайко Анастасія Андріївна,

студентка

Сумський державний університет, м. Суми

Аграрний сектор відіграє важливу роль в економіці України. На сільськогосподарські угіддя припадає 69,1% площі нашої країни, а аграрна продукція становить майже 50% від загального експорту. Також варто відзначити, що ця галузь є однією з найризикованіших, адже на неї впливають не тільки такі ризики як сезонність, повільне впровадження новітніх технологій, коливання цін, зміна врожайності, але й ризики, спричинені погодними умовами. Сильні зливи, морози, град чи інші несприятливі кліматичні фактори можуть повністю або частково знищити врожай і призвести до матеріальних втрат. Наприклад, тільки від посухи у 2020 році загинуло 385 тис. га посівів сільгоспкультур [3].

На жаль, ці ризики є неконтрольованими і їх не можна попередити, але можна мінімізувати, завдяки страхуванню. Агрострахування дозволяє сільськогосподарським виробникам частково або повністю компенсувати економічні втрати або збитки, викликані несприятливим впливом погодних умов, природних факторів та є досить ефективним інструментом управління та фінансування ризиків.

Агрострахування широко використовується зарубіжними країнами, в більшості розвинутих країн також розроблено механізми державної

підтримки страхування сільськогосподарських ризиків. В Україні ринок страхування сільськогосподарських ризиків незначний за своїм обсягом, характеризується нерозвиненою інфраструктурою, недостатнім заохоченням суб'єктів господарювання, недосконалою нормативно-правовою базою, низьким рівнем державної підтримки.

Не дивлячись на те, що у 2012 році наша держава усвідомила важливість страхування суб'єктів агробізнесу та прийняла Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», відповідно до якого держава повинна брати на себе частину витрат аграріїв щодо виплати страхових премій, проте цей закон так і не був реалізований на практиці. Після цього участь держави в агрострахуванні була призупинена.

В зарубіжних країнах ситуація розвивається значно краще. Найбільшими і найефективнішими можна вважати системи агрострахування таких країн, як Іспанія, США та Канада. Агрострахування в цих країнах відіграє важливу роль і активно підтримується державою.

У Канаді працює державна система страхування сільського господарства. Держава розробляє програми страхування та страхові продукти з державною підтримкою, для реалізації яких вона використовує кошти центрального та місцевих бюджетів. Перевагою такої системи є те, що за допомогою держави вартість страхових продуктів є меншою, але водночас це є додатковим тягарем для бюджету країни. Впродовж 1960-2017 років загальні страхові площі сільгоспугідь тут збільшились із 100 тис. акрів до 78 млн. акрів, а страхові платежі зросли з 319 тис. доларів США до понад 1,5 млрд. доларів США [1].

Участь держави в страхуванні сільського господарства Іспанії є значно меншою. Для Іспанії характерними є: добровільний характер страхування; чітко визначені правила роботи (закон «Про страхування» було прийнято в

1978 році і з того часу він залишився майже незмінним); покриття ризиків забезпечують приватні страхові компанії, а держава активно підтримує та сприяє розвитку системи аграрного страхування та надає державну підтримку в разі катастрофічних ризиків. Сектор агрострахування в цій країні є найбільшим в Європі й третім за розміром у світі після Канади і США.

США є світовим лідером за рівнем розвитку виробництва сільськогосподарської продукції. Перш за все, цьому сприяє той факт, що приватні страхові компанії та держава активно співпрацюють між собою і при страхуванні задовольняються інтереси всіх сторін. Аграріям гарантується надання грошових коштів із захистом не тільки від загибелі врожаю, але й від зниження ціни; банкірам – повернення кредитів, залучених на сільськогосподарські потреби; держава витрачає менше коштів під час проведення страхування, тому що ризики розподіляються між виробниками та страховими компаніями [2, 4].

Отже, можемо сказати, що агрострахування широко поширено по всьому світу. Країни розуміють його важливість для розвитку аграрного сектору і активно впроваджують дії, спрямовані на підтримку цієї галузі. Хоча Україна має величезний потенціал розвитку галузі сільського господарства, проте страхуванню аграрних ризиків приділяється дуже мало уваги на державному рівні, ринок страхування сільськогосподарських ризиків слабо розвинутий. Як свідчить досвід зарубіжних країн, без підтримки з боку держави, яка на даний момент практично відсутня в нашій країні, розвиток цієї галузі є досить повільним, а інколи майже неможливим. Саме тому для України постає необхідність розроблення ефективної системи державної підтримки при страхуванні аграрних ризиків, яка зможе прискорити процес розвитку страхування сільськогосподарських ризиків та страхового ринку в цілому.

Список використаних джерел

1. Портал «Аграрний тиждень. Україна» URL: <https://a7d.com.ua/novini/38714-agrostrahuvannya-v-ukrayin-mozhливost-realyi.html> (дата звернення 18.11.2021)
2. Фисун І. Зарубіжний досвід страхування аграрних ризиків та доцільність його застосування в Україні. URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Economics/78211.doc.htm. (дата звернення 18.11.2021)
3. Фориншурер – страхование в Украине. URL: <https://forinsurer.com/> (дата звернення 18.11.2021)
4. Журавка О. С., Колеснік А.І. Зарубіжний досвід страхування сільськогосподарських ризиків та можливості його імплементації в Україні. *Економіка. Фінанси. Право.* 5/2. 2017. С. 4-9